

Αυτοδιοίκηση και Ενεργειακό ζήτημα

Η Ορθολογική Χρήση Ενέργειας, η Εξοικονόμηση και η Φειδωλή Χρήση Ενέργειας, καθώς επίσης και Η Αξιοποίηση των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας αποτελούν Πρόσκληση και Πρόκληση πολύπλευρων Ευκαιριών και Ευθυνών (και) για την Αυτοδιοίκηση !

Η ελληνική οικονομία αλλά και η ίδια η κοινωνία μας είναι εδώ και μερικές δεκαετίες εξαιρετικά σπάταλες και ενεργοβόρες.

Παράλληλα, η εκμετάλλευση ορυκτών ενεργειακών πόρων (σε ολόκληρο τον κόσμο όπως και στην Ελλάδα) έχει δημιουργήσει ήδη και εξακολουθεί να επισωρεύει σοβαρότατα προβλήματα : α) τόσο σε οικολογικό, οικονομικό, κοινωνικό και πολιτικό επίπεδο (φαινόμενο του Θερμοκηπίου – κλιματικές αλλαγές, άμεσες αρνητικές επιπτώσεις στη δημόσια υγεία, συνεχείς αυξήσεις των τιμών ενέργειας καθώς και σε προϊόντα και υπηρεσίες, συγκεντρωτικές ενεργειακές και κρατικές δομές, περιστολή δημοκρατικών ελευθεριών [βλ. λειτουργία πυρηνικών εργοστασίων] , πολεμικές επεμβάσεις σε άλλες χώρες για την εξασφάλιση του ενεργειακού εφοδιασμού κ.λπ.), β) όσο και σε υπαρξιακό για τη ζωή – και του ανθρώπινου είδους - επίπεδο.

Από τα παραπάνω προκύπτουν τα εξής συμπεράσματα όσον αναφορά τον πολύπλευρα και άμεσα επιβαλλόμενο ενεργειακό αναπροσανατολισμό της χώρας :

- 1. Η ορθολογική χρήση ενέργειας (ΟΧΕ) καθώς επίσης και η εξοικονόμηση ενέργειας (ΕΞΕ) έχουν πρώτη προτεραιότητα. Προς τούτους απαιτούνται όχι μόνον τεχνολογικές καινοτομίες, αλλά κυρίως ουσιαστικές αλλαγές στην οικονομία, σε κοινωνικό, πολιτισμικό και πολιτικό επίπεδο, στη νοοτροπία μας, στις καθημερινές συνήθειές μας, στον τρόπο ζωής μας.**
- 2. Οι Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (ΑΠΕ) αποτελούν τους αέναους ενεργειακούς φυσικούς πόρους, οι οποίοι προσφέρονται σε αφθονία σε όλους τους λαούς για τον οικολογικά και κοινωνικά συμβατό ενεργειακό εφοδιασμό σε τοπική κλίμακα όσο και σε περιφερειακό και εθνικό επίπεδο, και για όλες τις τελικές χρήσεις της ενέργειας : για παραγωγή ηλεκτρισμού, για παραγωγή θερμότητας, για παραγωγή καυσίμων κίνησης.**

Ειδικότερα, οι ανεμογεννήτριες αποτελούν την πλέον ώριμη μεταξύ των τεχνολογιών αξιοποίησης εκείνων των ΑΠΕ (αιολική ενέργεια, ηλιακή ενέργεια, βιομάζα) που παρουσιάζουν και για τη χώρα μας το μεγαλύτερο ενδιαφέρον, όχι μόνον για μεγάλους επενδυτικούς ομίλους αλλά και για την Αυτοδιοίκηση και για την ίδια την κοινωνία.

Στις αρχές Ιουνίου 2006 ψηφίστηκε από την ελληνική Βουλή ο νέος νόμος για την ηλεκτροπαραγωγή από ΑΠΕ. Ο νόμος αυτός παρουσιάζει σημαντικές ελλείψεις, παράλληλα όμως επιλύει σειρά προβλημάτων και βελτιώνει ορισμένους όρους καθώς και τα κίνητρα για την υλοποίηση συναφών επενδύσεων. Με τις παρούσες συνθήκες, έργα σαφώς πρώτα και κύρια, σε όγκο, θα υλοποιηθούν από το μεγάλο κεφάλαιο. Όμως παρέχονται σημαντικά κίνητρα και βελτιώνονται οι προϋποθέσεις, έτσι ώστε : α) Έργα αξιοποίησης ΑΠΕ να υλοποιούν και οι φορείς της Αυτοδιοίκησης όσο και οι πολίτες, β) Αυξάνονται σημαντικά οι πόροι των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ) από τη λειτουργία έργων ΑΠΕ. Συγκεκριμένα, το καταβαλλόμενο υπέρ των ΟΤΑ τέλος από τη λειτουργία έργων ΑΠΕ (πλην των φωτοβολταϊκών) αυξάνεται από 2 % σε 3 % επί των ετήσιων εσόδων των εν λόγω έργων !

Ουσιώδες εξακολουθεί να παραμένει το θεσμικό κενό όσον αφορά τον χωροταξικό σχεδιασμό των έργων ΑΠΕ. Η παρατεινόμενη αναβολή της θέσπισης του Ειδικού Χωροταξικού Πλαισίου για τις ΑΠΕ εξακολουθεί να δημιουργεί προβλήματα στο σχεδιασμό και στη νομική κατοχύρωση των σχεδιαζόμενων έργων, ενώ παράλληλα επιτείνει σε αρκετές περιπτώσεις την ουδετερότητα ή και αντιπαλότητα (!) τοπικών κοινωνιών απέναντι στις φιλικές προς το περιβάλλον Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας.

Με βάση τα παραπάνω δημιουργούνται εξαιρετικές ευκαιρίες αλλά και ευθύνες όσο και υποχρεώσεις για την Αυτοδιοίκηση 1^{ου} και 2^{ου} Βαθμού. Ως εκ τούτου μπορούν να διατυπωθούν οι εξής διαπιστώσεις και προτάσεις που αφορούν την Αυτοδιοίκηση :

- Ø **Τα Αιολικά Πάρκα αποτελούν μία εξαιρετική ευκαιρία για την ανάπτυξη οικολογικά και κοινωνικά συμβατών οικονομικών δραστηριοτήτων στον τομέα της Ενέργειας, με σημαντικά οφέλη και για τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ), και για τις τοπικές κοινωνίες, και για το φυσικό περιβάλλον.**
- Ø Η Αυτοδιοίκηση έχει δυνατότητες παρέμβασης όσον αφορά τη χωροθέτηση και την αδειοδότηση έργων ΑΠΕ. Προκειμένου όπως η Αυτοδιοίκηση, και ιδίως η Τοπική Αυτοδιοίκηση, αξιοποιήσει τις υφιστάμενες δυνατότητες και επιτελέσει ουσιαστικό έργο κατά τη χωροθέτηση και την αδειοδότηση έργων ΑΠΕ, οφείλει να αναπροσανατολίσει στόχους, να επωμιστεί ευθύνες, να αναλάβει πρωτοβουλίες, να λάβει αποφάσεις και να παράγει έργο ως ενεργός παράγοντας επί του προκειμένου.
- Ø Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση και ΟΤΑ μπορούν και οφείλουν να απαιτήσουν από την πολιτεία τη θεσμοθέτηση επιτέλους το συντομότερο δυνατό του Χωροταξικού Σχεδιασμού έργων ΑΠΕ σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο.
- Ø Το τέλος 3 % προσφέρει στην Τοπική Αυτοδιοίκηση μοναδικές οικονομικές δυνατότητες : α) Για πρόσληψη και πρακτική επιμόρφωση επιστημονικού προσωπικού της που θα της προσφέρει την τεχνογνωσία και την εμπειρία, ώστε β) Να ελέγχει την κατασκευή έργων, με συνέπεια αυτά να εκτελούνται με βάση τις μελέτες και τους απαραίτητους περιβαλλοντικούς όρους, και γ) Προκειμένου να αναλάβει σιγά – σιγά και επενδυτικές πρωτοβουλίες πραγματοποιώντας δικά της έργα ΑΠΕ, καθιστάμενη ενεργειακά αυτάρκης και οικονομικά αυτοδύναμη.
- Ø Η Αυτοδιοίκηση έχει δυνατότητες να παροτρύνει και να υποστηρίξει ποικιλότητα το σχεδιασμό και την υλοποίηση έργων ΑΠΕ με λαϊκή / κοινωνική χρηματοδοτική συμμετοχή, στα διοικητικά της όρια.
- Ø Η Αυτοδιοίκηση έχει τη δυνατότητα και οφείλει να διαθέσει πόρους (απ' το 3 %), προκειμένου να ενημερώνει και να ευαισθητοποιεί σε τακτική βάση τους δημότες της και τους κοινωνικούς φορείς : α) για τη σπουδαία σημασία μέτρων και έργων ΟΧΕ / ΕΞΕ και ΑΠΕ αντίστοιχα, β) για την άμεση ανάγκη δημιουργίας διεξόδων και προοπτικών στα ποικίλα και επικίνδυνα αδιέξοδα που έχει δημιουργήσει ήδη η σπάταλη και ακόρεστη ενεργειακή συμπεριφορά καθώς και η χρήση συμβατικών ενεργειακών πόρων.
- Ø Η Αυτοδιοίκηση μπορεί και οφείλει να σχεδιάσει και να υλοποιήσει μέτρα και έργα ΟΧΕ και ΕΞΕ στα δικά της κτίρια, στα δικά της οχήματα, στο δημοτικό φωτισμό, στις δικές της υπηρεσίες. Τους χρηματοδοτικούς πόρους μπορεί να τους διαθέσει εν μέρει από το τέλος 3 %, και να τους αναζητήσει κατά το υπόλοιπο από κρατικούς πόρους, από τα Κοινωνικά Προγράμματα, καθώς επίσης και από το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων.

Βασίλης Δ. Γιόκαρης

(Φυσικός, μεταλλουργός μηχανικός.

Σχεδιασμός και Αδειοδότηση Αιολικών Πάρκων και άλλων έργων ΑΠΕ

Τηλ. 2710 – 544970, 697 – 4392097)